

TIEKUNTA tutuksi ja toimivaksi

Moni suomalainen joutuu omalla kustannuksellaan pitämään yllä kotiin, mökille, metsä- tai peltopalstalle vievää yksityistietä. Yksitystien varrella maata omistavien niin sanottujen tieosakkaiden kannattaa järjestäytyä ja perustaa tiekunta etenkin silloin, kun tietä käyttää moni ja tien pitää pysyä hyvässä kunnossa.

Tiekunta ylläpitää yksityisteitä

Yksitystiet ovat tärkeä osa Suomen tieverkkoa. Ne välittävät liikennettä valtion ylläpitämiltä maanteiltä ja kuntien kaduilta yksittäisille kiinteistöille. Yksitysteiden käyttöoikeuden perusteena on yleensä kiinteistön hyväksi toisen kiinteistön alueelle perustettu tieoikeus. Tietä käyttävien kiinteistöjen omistajat ovat kyseisen yksityistien tieosakkaita.

Tieosakkaat ovat velvollisia vastaamaan omalla kustannuksellaan yksityistien rakentamisesta ja kunnossapidosta eli tienpidosta. Tienpidon kustannusten kattamiseksi peritään tiemaksuja. Tiemaksut jaetaan tieosakkaiden kesken kiinteistöjen liikennetarpeiden perusteella tieyksiköiden mukaan.

Tieosakkaat vastaavat tienpidosta yhdessä. He voivat toimia joko järjestäytymättömänä tai järjestäytyä tiekunnaksi. Järjestäytymättömänä tieosakkaiden on oltava yksimielisiä ja sovittava tienpidosta keskenään.

Tiekunta puolestaan on järjestäytynyt tapa hoitaa tienpitoa. Tiekunta valitsee asioiden valmistelua ja täytäntöönpanoa varten toimielimen, useimmiten kolmijäsenisen hoitokunnan, mutta toimielimenä voi olla myös toimitsijamies. Tiekunta päättää tienpitoa koskevista asioista säännöllisesti pidettävissä kokouksissa, tarvittaessa enemmistöpäätöksillä, jolloin ne sitovat jokaista tieosakasta.

Tiekunta kannattaa perustaa, jos tieosakkaita on paljon ja tie vaatii säännöllistä kunnossapitoa. Tieosakkaat eivät voi perustaa tiekuntaa keskinäisellä sopimuksella. Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai kunnan tielautakunnan toimituksessa.

Laki ohjaa tiekunnan päätöksiä

Tiekunnan ja sen hoitokunnan toimintaa ohjaa yksityistielaki. Muun muassa tiekunnan kokousten koollekutsuminen ja kokousmenettely, uusien tieosakkaiden ottaminen ja tieyksiköiden määrääminen sekä tiemaksuista päättäminen on laissa säänneltyä.

Sen sijaan tiekunnalla on suhteellisen laaja harkintavalta siinä, minkä tasoiseksi tie rakennetaan ja miten sitä pidetään kunnossa. Tiekunta myös päättää rahoituksesta ja tienpitotoimien ajankohdista.

Hoitokunta on vastuussa siitä, että tiekunnan toiminta on laissa säädetyllä mukaisella. Hoitokunnan on myös huolehdittava tiekunnan päätösten toimeenpanosta.

Tiekunnan on hyvä rytmittää toimintansa tilikauden mukaan. Hoitokunnan lakisääteisiä tehtäviä ovat muun muassa tilinpito, tiemaksujen maksuunpanoluettelon laatiminen ja tiekunnan kokouksen koollekutsuminen. Toiminnan kannalta tärkeitä ovat tiekunnan kokouksessa esiteltävät edellisen toimintakauden toimintakertomus ja tilinpäätös sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio. Jos toimikausi noudattaa kalenterivuotta, on tiekunnan kokous pidettävä kesäkuun loppuun mennessä.

Yksi hoitokunnan velvollisuuksista on ilmoittaa paikalliseen maanmittaustoimistoon puheenjohtajan ja jäsenten yhteystiedot. Maanmittaustoimistossa yhteystiedot merkitään yksityistierekisteriin. Yksityistierekisteri on ainoa virallinen paikka, josta tiekunnan yhteystiedot saadaan.

Tienpidon avustukset

Vaikka tieosakkaat lähtökohtaisesti vastaavat tienpidon kustannuksista itse, on liikenteen ja asutuksen kannalta merkittävälle yksityistieille saatavilla erilaisia avustuksia. Yksityistielain mukaisia valtion avustuksia haetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Kunnat voivat avustaa harkintansa mukaan. Valtion avustuksia voi saada perusparannushankkeisiin, kuten tien kantavuuden ja kuivatusjärjestelmän parantamiseen sekä siltojen ja rumpujen uusimiseen; kunnat taas avustavat yleensä vuotuista kunnossapitoa. Pääasiassa metsätaloutta palvelevien teiden rakentamiseen ja perusparantamiseen on mahdollista saada avustusta metsäkeskusten kautta.

Usein avustusten saamisen edellytyksenä on se, että yksityistielle on perustettu tiekunta. Viranomaiset auttavat omaan toimivaltaansa liittyvissä kysymyksissä tiekuntaa avustusmahdollisuuksien selvittämisessä, mutta hoitokunnan on itse oltava aloitteen tekijänä.

Viranomaiset tiekunnan tukena

Tiekunta ja erityisesti sen hoitokunta joutuu tekemisiin eri viranomaisten kanssa. Tärkeimmät viranomaiset ovat maanmittaustoimisto sen toimivaltaan kuuluvien yksityistietoimitusten osalta, kunnat ja niiden tielautakunnat sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

(maanmittaustoimisto)
(tielautakunnat),
(ELY-keskus).

Mikäli rakennetaan uusi yksityistie tai entinen yksityistie on siirrettävä uuteen paikkaan, on asia ratkaistava yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimituksessa ratkaistaan myös tiealueen sijaintia tai rajoja koskevat epäselvyydet.

Kunnan tielautakunnan toimituksissa ratkaistaan jo olemassa olevaa yksityistä tietä koskevia kysymyksiä ja käsitellään tiekuntien päätöksistä tehdyt valitukset. Tielautakunnan toimituksista ja yksityistietoimituksista voi valittaa maa- ja metsätalouden ministeriöön.

Tiekunta kokoontuu

- Tiekunnan kokous on pidettävä vähintään joka 4. vuosi, mutta tilit on tarkistettava vuosittain
- Kokouksen kutsuu koolle hoitokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja
- Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 14 päivää ennen kokousta
- Kokouskutsussa ja lehti-ilmoituksessa on mainittava maksuunpanoluettelon nähtävilläolopaikka
- Vuosikokouskutsussa on mainittava kaikki merkittävät asiat
- Pöytäkirjan tulee olla nähtävillä 14 päivän sisällä kokouksesta
- Kokouksesta voidaan valittaa 30 päivän sisällä kunnan tielautakuntaan

Lisätietoja yksityistieasioista

Yksitystielaki ja -asetus

Laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358) ja Valtioneuvoston asetus yksityisistä teistä (21.12.2000/1267).
Julkaistu vuosittain Suomen laki II -kirjassa ja Internetissä www.finlex.fi

(Yksitystielaki ja -asetus)

15.6.1962/358 (Laki yksityisistä teistä)

21.12.2000/1267 (Valtioneuvoston asetus yksityisistä teistä).

II (Suomen laki II)

www.finlex.fi

Suomen Tieyhdistys ry on tie- ja liikennealan etu-, yhteistyö- ja asiantuntijajärjestö, johon tiekunta voi liittyä jäseneksi.

Suomen Tieyhdistys ry -

Hyödyllisiä Internet-sivuja

(Maanmittauslaitos ja

maanmittaustoimistot): www.maanmittauslaitos.fi

(Liikennevirasto): www.tiehallinto.fi/yksitystiet

Suomen Tieyhdistys ry: www.tieyhdistys.fi

(Metsäkeskukset): www.metsakeskus.fi

Kirjallisuutta

Aho, Saarenketo, Kolisoja: **Kelirikkokorjausten suunnittelu ja rakentaminen**; Tiehallinnon selvityksiä 64/2005

(; : ; 64/2005)

Hämäläinen Esko: **Tiekunta ja tieosakas**; Suomen Tieyhdistys 2007

(: ; Suomen Tieyhdistys 2007)

Käsikirja yksityistien tienpidon osittelusta; Maanmittauslaitoksen julkaisu nro 92

www.maanmittauslaitos.fi -> julkaisut ja asiakirjat -> MML:n julkaisusarja

(; 92)

Markkula Markku: Yksityiset tiet; Edita 2005

- Käsikirja *yksityistielainsäädännöstä*.

(:)

Rantanen, Turunen, Nousiainen: **Vähäliikenteisten teiden kuivatus, ominaispiirteet ja kunnostaminen**; Tiehallinnon selvityksiä 65/2005

(; , ; : ; 65/2005)

Tierakenteen suunnittelu; Tiehallinto 2005

(; ; 2005)

Vähäliikenteisten teiden taloudellinen ylläpito, yhteenveto; Tiehallinto 2006

(; ; ; 2006)

Yksityisteiden parantamishankkeiden avustaminen, Ohjeita hakijalle; Tiehallinto

(; ; ;)

Hämäläinen Esko: **Yksityistien parantaminen**; Suomen Tieyhdistys, 2010.

(; ; ; , 2010.)